

Yabancı/İkinci Dil Olarak Türkçe ve İngilizce Sınıflarında Kültür Öğretimi

Culture Teaching in Turkish and English As-A-Foreign/ Second Language Classrooms

Turgay HAN

Kafkas Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Kars, Türkiye

İlk Kayıt Tarihi: 20.11.2014

Yayına Kabul Tarihi: 14.04.2015

Özet

Yabancı/ikinci dil öğretiminde dilin yapısının öğretilmesinin yanında kültürünün de öğretilmesi son zamanlarda tartışmalı bir konu haline gelmiştir. Bu nitel meta-analizi çalışmasının amacı Yabancı Dil olarak Türkçe (YDT) ve İngilizce (YDİ) sınıflarında kültür öğretimi üzerine yapılmış çalışmalardan elde edilen verileri karşılaştırılarak araştırma eğilimlerini ve araştırma boşlukları belirlemektir. Veriler YDT öğretimi ile ilgili Türkiye'deki indeksli dergilerde ve YDİ öğretimi ile ilgili Seçilmiş Referanslar (TIRF, 2013) listesindeki çalışmalardan oluşmaktadır. Sonuçlara göre YDİ ve YDT çalışmaları arasında algı ve tutum, konu çeşitliliği, araştırma deseni ve çalışma bağlamında farklılıklar bulundu. Sonraki YDT kültürünün öğretilmesi çalışmalarının farklı bağlamlarda yürütülmesi önerilmiştir.

***Anahtar Kelimeler:** Yabancı Dil olarak Türkçe, Yabancı Dil olarak İngilizce, kültür öğretimi ve öğrenimi*

Abstract

Teaching the structure of language as well as its culture in foreign/second language teaching has become a controversial issue recently. The aim of this qualitative meta-analysis study is to identify the research trends and gaps by comparing the research studies on culture teaching in Turkish (TFL) and English (EFL) as foreign/second language classrooms. Data was collected from the research studies published in indexed journals in Turkey related to TFL education and studies listed in the Selected References (TIRF,2013) related to EFL education. Findings showed that there are some differences between the available research on Turkish and English contexts in terms of perception and attitude, topic variety, research design and research contexts (e.g. foreign language context and second language context). It was suggested that further research on teaching Turkish culture should be carried on the different contexts.

***Keywords:** Turkish as a foreign language, English as a foreign language, culture teaching and learning.*

1. Giriş

YDİ öğretiminde kültürün rolü son yıllarda oldukça ilgi çekmiş ve tartışmalı bir konu haline gelmiştir (Jabeen & KazimShah, 2011; Stapleton, 2000; Thanasoulas, 2001). Yabancı dil öğretiminde kültüre dayalı çalışmalar olmadan dil öğretimi eksik ve doğru değildir (Peck, 1998). Öyle ki bir dili iyi öğrenmek o dilin kültürü hakkında bilgi sahibi olmayı da gerektirir (Chlopek, 2008). Çünkü dil ve kültür birbirinden ayrı olarak düşünülemez. Kültürel normları içinde barındırmayan kelimeler anlatım ve anlam eksikliğine neden olur. Yapılan çalışmalar çoğunlukla yabancı dil öğretiminde kültür öğretimini savunmuş ve yabancı dil sınıflarında dilbilgisel yapıların yanında kültürel normların da öğretilmesi kültürel bilgi gelişimini, yeterliliği ve farkındalığı artırarak hem iletişimsel yeterliliği, empati kurmayı, hedef dil kültürünü ve ötekini daha iyi anlamayı sağlayacak hem eğitimin amacı olan bireysel gelişime de etki edecektir (Fenner, 2000 akt. Saluveer, 2004). Politzer (1959) dil öğretiminde kültür öğretiminin pedagojik bakımdan gerekliliğini vurgular. Politzer (1959)'e göre "dil öğretmenleri olarak bizler sadece diğer bir ülkenin kültürünü öğretme isteğimizden dolayı değil, aynı zamanda öğretme zorunluluğumuz olduğu için kültür öğretimi çalışmalarıyla alakalı olmalıyız" ifadesiyle bu durumun pedagojik önemini göstermiştir (Akt.Saluveer, 2004, s.9).

Yabancı dil öğreniminde iletişimsel yeterlilik bireyin kendi kültürüne ve diğer kültüre karşı tutumlarında oluşan değişimleri içerir; ayrıca, gelenekler ve inançlar gibi normları içeren kültürel yeterlilik yabancı dil öğretiminin bir parçasıdır ve öğretmenler kültür öğretimini yabancı dil öğretim programına yerleştirmesi gerekir (Thanasoulas, 2001, s.2). Çünkü yabancı dil öğretiminde dil yapısının öğrencilere öğretilmesinin yanında kullanım özelliklerinin de öğretilmesi başarılı bir dil öğretimi için önemlidir (Brown, vd.,1953; Saluveer, 2004; Çakır, 2006; Vrbova, 2006). Politzer (1959)'e göre "Eğer dili, içinde konuşulduğu kültürü ile öğretmezsek, anlamsız sembolleri veya öğrencilerin yanlış anlamlar yüklediği sembolleri öğretiyor oluruz" diyerek bu durumun önemini vurgulamıştır. (Politzer, 1959, ss.100-101; Cosgrove, 2004, s.1. adlı kaynaktan alıntılanmıştır).

Yabancı dil öğreniminin okullarda öğretim programlarındaki durumu eğitim politikaları bakımından önemlidir. En az bir yabancı dilin bütün öğrenciler için zorunlu olduğu Avrupa, Kanada, Kazakistan, Fas ve Tayland gibi ülkelerde (Pufahl, Rhodes, Christian, 2001, s.41), eğitim politikaları bakımından yabancı dil eğitiminde kültür öğretimi ile kültürlerarası empatinin sağlanacağından öğretim programlarına kültür dersleri eklenmektedir. Danimarka, Almanya, Hollanda, Yeni Zelanda, Peru ve İspanya gibi batılı ülkelerde öğretim programlarında dil öğretimi ile ilgili olarak iletişim ve kültürlerarasılık'a yer verilmektedir (Pufahl, Rhodes, Christian, 2001, s.40). Örneğin, Estonya Eğitim ve Araştırma Bakanlığının 2010'da yayımladığı Dil Eğitim Politikaları Profili'nde politika olarak dil öğreniminin kültürel özelliğinin hesaba katılması gerektiği vurgulanmış ve dil öğretiminde kültürlerarasılık'ın bilgi üretiminden daha fazla etkisinin olduğunu ifade edilmiştir. Ayrıca öteki kültürlere karşı toleranslı olma, farklılıkları bilme ve tanımanın bütün öğretim programlarında temel ilke olması gerektiği söylenmiştir (Estonya, 2010, s.49).

Türkiye'de ise yabancı dil eğitim politikaları özellikle son on yılda yöntem, eğitim programları ve öğretmen eğitimi bakımından güncellenmiştir (MEB, 2009). Özellik-

le Türkiye’de özel eğitim kurumlarındaki erken çocukluk eğitiminde başlayan devlet okullarında ise ilköğretim programlarında yer verilen yabancı dil öğretimi sayesinde öğrencilerde kültürlerarasılık ve farkındalık etkisi amaçlanmıştır. Hatta MEB için Comenius yükseköğretim için Erasmus programları hayata geçirilmiştir. Bütün Avrupa’da yabancı dil öğretiminde ortak bir standart getiren Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Programı (The Common European Framework of Reference for Languages) Türkiye’de de 2000 yılından itibaren takip edilmektedir.

Yüksek öğrenime gelindiğinde, Avrupa’daki birçok üniversite YDİ bölümlerinde hedef kültürü aktarmak için İngiltere tarihi ve coğrafyası, İngiliz yaşam ve kurumları gibi dersler öğretim programlarında ayrı dersler olarak koymuştur (Saluveer, 2004, s.8). Bu uygulama Türkiye’deki üniversitelerin İngilizce bölümlerinde de benzer şekildedir. Örneğin İngiliz Kültürü, Amerikan Kültür Tarihi, İngiltere’ye Genel Bir Bakış, İngiltere’de Toplum ve Yaşam ve Amerikan Tarihi ve Kültürü dersleri İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümlerinde okutulmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu nitel meta analizinin amacı YDİ ve YDT çalışmaları arasında, konu çeşitliliği, araştırma deseni ve çalışma bağlamında farklılıklar ve sonuçları karşılaştırmalı olarak inceleyerek YDT kültürünün öğretilmesi ile ilgili ileride yapılacak çalışmalara ve eğitim politikalarına ışık tutmaktır.

Araştırmanın Kapsamı

Bu araştırma kapsamında kültür öğretimi ile ilgili YDİ ve YDT çalışmaları arasında, konu çeşitliliği, araştırma deseni ve çalışma bağlamında farklılıklar karşılaştırmalı olarak incelenmiş ve özelde şu soruların cevapları aranmıştır:

- YDT öğretimindeki eğilim YDİ öğretimindeki eğilime paralel midir?
- YDT öğretimi ile ilgili araştırma boşlukları nelerdir?

2. Yöntem

Bu çalışmada analitik araştırma yöntemleri olan doküman analizi ve nitel meta analizi uygulanmıştır. Doküman analizi, yabancı dil öğretiminde kültür öğretimi birbirinden bağımsız olarak yapılmış çalışmaların içeriklerini inceleyerek sonuçlarını bir araya getirmek ve bu sonuçlardaki farklılığa sebep olan değişkenleri saptanmak için yapıldı. Doküman analizi araştırılması amaçlanan olgu veya olgular hakkında bilgileri içeren yazılı belgelere ulaşarak onların veri analizini içeren nitel bir araştırma yöntemidir (Çepni, 2010; Yıldırım & Şimşek, 2008). Ayrıca, doküman analizinden sonra nicel sonuçların değil nitel değerlendirmelerin yapıldığı, yani bulguların özetlenerek nitelik düzeylerine göre sınıflandırıldığı nitel meta-analizi uygulandı (Açıkel, 2009).

Çalışmada kullanılan veriler

YDT Örnekleme

Türkiye’de sosyal bilimler atfı indeksli dergilerde (Milli Folklor, TOJET ve TOJ-

DE) ve diğer atıf indekslerinde taranan dergilerde (Tüber, Turkish Studies ve TÖMER) YDT öğretimi ile ilgili elektronik olarak basılı olan akademik makaleler tarama yoluyla toplanıp kapsam ve metodolojik olarak iki uzman tarafından incelenmiştir. Bu verilerin analizi ile bu çalışmaların genel özellikleri belirlenmiştir.

YDİ Örnekleme

Dil Öğreniminde ve Öğretiminde Kültür: Seçilmiş Referanslar (TIRF, 2013) listesinde YDİ sınıflarında yalnızca kültür öğretimi ile ilgili sosyal bilimler atıf indekslerinde ve diğer indekslerde taranan dergilerdeki seçilen deneysel çalışmalar kapsam ve metodolojik açıdan benzer şekilde analiz edildi. Buradan elde edilen veriler YDT çalışmalarıyla kıyaslanıp YDT sınıflarında kültür öğretimi ilgili eğilimler ve araştırma boşlukları saptanmaya çalışılmıştır.

3. Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde araştırmacıların yaptıkları YDİ ve YDT çalışmalarının kapsamı ve uyguladıkları araştırma yöntemleri karşılaştırıldı ayrıca sınırlılıkları saptandı. Sonuçlar aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Çalışmaların Kapsamı, Yöntemi ve Sınırlılıkları

Tablo 1 doküman analizinde amaçlı örnekleme seçilen çalışmaların kapsam ve araştırma türü ölçütlerine göre nitel meta-analizi özetini göstermektedir.

Tablo 1. İçerik analizinde kullanılan çalışmaların nitel meta analizi

YDT Öğretimi İle İlgili Çalışmalar			YDİ Öğretimi İle İlgili Çalışmalar		
Kapsamı	Yöntemi	Araştırmacı	Kapsamı	Yöntemi	Araştırmacı
YDT öğretimi ders kitaplarındaki söz varlığı	Nitel	Barın (2013)	YDİ kültür öğretimi ve öğrenimi ile ilgili öğretmen ve öğrenci görüşleri	Nitel ve nicel	Saluveer (2004)
YDT ders kitabı inceleme	Nitel	Göçer (2007)	YDİ sınıflarında kullanılacak ders kitaplarına kültürel içerik seçimi	Nitel ve nicel	Adaskou, et al., 1990
YDT ders izlencesi geliştirme	Nitel	Sis (2007)	YDİ sınıflarında kültür derisi ile ilgili öğrenci görüşleri	Nitel ve nicel	Genç & Bada, 2005
YDT öğretiminde karşılaşılan sorunlar	Nitel	Candaş-Karabaş (2009)	YDİ sınıflarında kültürel farkındalık yaratma ve dil öğretimi	Nitel ve nicel	Baker (2012)
YDT öğretiminde drama tekniğinin söz varlığı ve kültür öğretimine katkısı	Nitel ve Nicel	Tüm (2010)	YDİ öğretmen adaylarının kültür öğretimi ile ilgili algıları ve öğretim ortamına etkisi	Nitel	Atay (2009)
YDT öğretiminde ders kitaplarında yer alacak metinlerde kültürel öğeler	Nitel	Demir & Açık (2011)	YDİ sınıflarında içerik sorunları	Nitel	Duff (2001)

YDT Öğretimi İle İlgili Çalışmalar			YDİ Öğretimi İle İlgili Çalışmalar		
Kapsamı	Yöntemi	Araştırmacı	Kapsamı	Yöntemi	Araştırmacı
YDT öğretiminde kullanılan ders kitaplarında kültür öğretimi	Nitel	Yılmaz (2012)	YDİ sınıflarında kültür öğretimi ile ilgili öğretmen görüşleri	Nitel ve nicel	Stapleton, (2000)
YDT öğretimi ile ilgili Türkiye’de üretilen yüksek lisans tezlerinin içerik analizi	Nitel	Sevim & İşcan (2012)	YDİ sınıflarında kültür öğretimi ile ilgili yaklaşım uygulama	Nicel	Tsou, (2005)
YDT öğretiminde sesli materyal kullanımı	Nitel	Keskin (2011)	YDİ sınıflarında popüler kültür öğelerinin motivasyon aracı olarak kullanılması	Nitel	Cheung (2001)
YDT öğretiminde sözlü edebi ürünlerden yararlanma yöntemi	Nitel	Kalfa (2013)	YDİ öğretiminde ve öğreniminde kültürlerarasılık yaklaşımı	Nitel	Chlopek (2008)
YDT öğretiminde folklorik ürünlerin öğelerin ders materyallerinde kullanılması	Nitel	Özdemir (2013)	Yabancı dil öğretmeni yetiştirme programında kültür öğrenimi ile ilgili öğretmen ve öğrenci algıları	Nicel	Larzen-Östermark (2009)
YDT öğretiminde kullanılan ders kitaplarında fıkraların kullanımı ve işlevi	Nitel	Akkaya (2013)	Kültürel olarak birbirinden farklı öğrencilere öğretmenlerin nasıl yaklaştığını tespit etme	Nitel	Molina (2012-2013)
YDT öğretiminde teknoloji kullanımı	Nitel	Büyükaslan (tarıhsiz)	YDİ öğretiminde kullanılan materyallerde kültürel öğeler	Nitel	Alptekin (1993)
YDT öğretiminde öğretmen yetiştirme	Nitel	Benhür (2006)	YDİ öğretiminde kültür öğretimi ile ilgili öğrenci tutumları	Nicel	Jabeen & KazimShah (2011)

YDT Öğretimi Bağlamında Yapılan Araştırmalar ve Sınırlılıkları

YDT öğretimi çalışmaları incelendiğinde, deneysel olmayan çalışmalar kelime öğretimi (Barın, 2003), tarihi bir ders kitabı inceleme (Akkaya, 2013; Demir & Açık, 2011; Göçer, 2007; Kalfa, 2013; Özdemir, 2013; Yılmaz, 2012), ders izlencesi oluşturma (Sis, 2007), YDT öğretiminde karşılaşılan güçlükler (Candaş-Karababa, 2009), YDT öğretimi ile ilgili araştırmaların konu analizi (Sevim & İşcan, 2012), kültür öğretiminde materyal kullanımı (Keskin, 2011) üzerine yoğunlaşırken çok az sayıda deneysel çalışma ise ders kitabında konuların oluşturulması ve etkinliği (Demir & Açık, 2011) ve kültür öğretim tekniği (Tüm, 2010) üzerine yoğunlaşmıştır.

Barın 2003 yılındaki çalışmasında YDT öğretiminde temel düzey ders kitaplarında kullanılması gereken söz varlığının nasıl belirlenebileceğini incelemiştir. Türkçenin söz varlığı ile ilgili örnekler üzerinden yaptığı inceleme sonucunda, hangi kelimelerin öncelikli olarak öğretileceğini YDT öğretimi uzmanların saptaması gerektiğini önermiştir. Ayrıca YDT öğretiminde hedef kitlenin Türkçe anadilli bireyler değil de anadili Türkçe olmayan öğrenciler olduğunu yeniden dikkate alarak ders kitaplarını hazırlamaları ve ders kitaplarında kullanılacak kelimelerin temel-orta-ileri düzey olarak yeniden hazır-

lanması gerektiği savunmuştur.

Göçer 2007 yılında, yabancılar için Türkçe öğretimini amaçlayan üç farklı ders kitabının konu/etkinlik içi ve tema sonu ölçme ve değerlendirme bölümlerini incelemiştir. Ayrıca, kullanılan soruların çeşitliliği, temel dil becerilerine yönelik olup olmadığı ve öğrencilerin edindikleri dil becerilerini geliştirebilecekleri uygulama alanları, çalışma yapıları, yönerge, yönlendirme vb. bulunup bulunmadığını bir başka deyişle ölçme değerlendirme bölümlerinin dil öğrenimi ve öğretimine katkı düzeylerini araştırmıştır. Tarama ve doküman analizi ile elde edilen bulgulara göreher üç kitapta işlenecek metinle ilgili hazırlık, metin altı anlama ve kavrama soruları ile etkinlik içi değerlendirme çalışmalarına yer verilmiştir. Ancak, kitaplarda tema sonu ölçme-değerlendirme bölümleri bulunmamaktadır. Ayrıca her üç kitapta etkinlik içi ve tema sonu ölçme değerlendirme bölümlerinde anlama ve anlatma öğrenme alanları ile bu alanlara ait temel dil becerilerinin hepsine yönelik soru olduğu görülmüştür. Çalışmada, kitaplara ek olarak bağımsız tema sonu ölçme değerlendirme bölümleri eklenmesi, öğrencileri belli sınavlara hazırlayan Türkçe öğretim merkezleri, öğrencilerin Türkçeyi günlük yaşamda da kullanacakları için kitapları ve bu kitapların ölçme değerlendirme bölümlerini farklı uygulamalarla hazırlamaları gerektiği önerilmiştir.

Göçer (2007) ile aynı yıl, Sis (2007) YDT öğretiminde hâlihazırda herhangi bir ders izlencesinin geliştirilmediğini belirterek YDT öğretimi için hazırlanacak ders izlencelerinde dikkate alınması gereken durumları ifade etmiştir. Özellikle etkili bir öğretim için izlencelerde dil yapısının öğretilmesi, öğrencinin ilgisinin çekilmesi, bazı genel dil kurallarının içermesi ve içeriğin açık ve kapsamlı olması gerektiğini tavsiye etmiştir.

Candaş-Karababa (2009) YDT öğretiminde karşılaşılan sorunlar üzerine nitel bir araştırma yapmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme sorularının analizinden elde edilen sonuçlara göre dilbilgisini işlevsel açıdan betimleyen çalışmalara ve ders kitaplarına ihtiyaç duyulduğunu tespit etmiştir. Ayrıca, öğretim programlarının uygulanmadan önce ihtiyaç analizlerinin yapılması, seviye ve ihtiyaca göre materyallerinin geliştirilmesini ve dört temel beceriyi geliştiren ve Türk kültürünü öğretmede işlevsel olan metinlerin ders kitaplarına konulması gerektiğini göstermiştir.

Tüm (2010)YDT öğretiminde drama tekniğinin söz varlığı ve kültür öğrenimine katkısı araştırılmıştır. Çalışmaya Türkiye’de bir üniversitede öğrenim gören Avrupa’nın değişik ülkelerinden 29 Erasmus öğrencisi katılmıştır. Bu öğrencilerden oluşturulan guruplardan birine dönem boyunca drama tekniği ile etkinlikler yaptırılırken diğer guruba drama etkinlikleri uygulanmıştır. Çalışmanın sonunda öğrencilerin başarı düzeylerini ölçmek amacıyla yazılı ve sözlü sınavlar yapılmış ayrıca drama tekniği ile ilgili öğrenci görüşlerini değerlendirmek için anket ve açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, başarı sınavında drama etkinliği uygulanan gurup daha başarılı olurken drama yaparken utangaç oldukları ancak monotonluğu ortadan kaldırdıklarını ve ödevlerinin daha kolay yaptıklarını ayrıca, drama tekniği kullanıldığında öğrencilerin duygularını daha iyi aktardıkları, günlük yaşamda dili kullanmada risk aldıklarını ve sosyal ilişkiler kurmada etkili olduğunu ifade etmişlerdir. Drama tekniği ile ilgili olarak öğrencilerin bu tekniği sevdiklerini ve dilin kültürünü öğrenmede bir fırsat olarak gördüklerini ifade etmişlerdir. Sonuç olarak, drama etkinliği sınıf ortamında kullanıldığında öğrencilerin Türkçeyi doğru ve etkili kullanmasına katkı sağlayacağı vurgulanmıştır.

Demir ve Açık 2011 yılında deneysel ve betimsel yöntemle YDT öğretiminde ders kitaplarında yer alacak metinlerde gerekli kültürel öğeleri araştırmıştır. TİKA tarafından hazırlatılan *Orhun* ve Ankara Üniversitesi tarafından hazırlanan *Gökkuşluğu dil öğrenim setleri* dil öğretimi (örneğin dinleme metni var mı?, Diyalog metni Var mı?, Metinler arası bağlantı var mı?, vd.) ve kültürel özellikler (örneğin Yemek kültürü ile ilgili ayrıntılar, düğün geleneği, Karagöz ve Hacivat oyunları, vd.) bağlamında 19 kriterle incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre; örneğin, setler seviyeye göre oluşturulmuş, setler öğrenci kitabı, öğretmen kitabı ve çalışma kitabını içermekte, her sette diyalog setlerinin bulunduğu, her bir sette farklı sayıda dinleme metinlerinin olduğu ve bu metinlerin birbirleri ile bağlantılı olduğu, dilbilgisel olarak her bir sette farklı sayılarda metinlerin dilbilgisi konusu ile bağlantılı olduğu, vd., ancak kültürel unsurların hangilerinin ne kadar öncelikli verilmesi konusunda bir ölçüt olmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca çalışmada, YDT kültür öğretiminde güncel kültürel öğelerin öğretilmesi gerektiği de önerilmiştir.

Keskin (2011) YDT öğretiminde şarkıların sesli materyal olarak kullanılmasının kültür öğretiminde etkili olabileceğini savunmuş ve sınıf içinde uygulanabilecek üç tür aktivite önermiştir: a) öğrencilerin hazır bulunuşluklarını artırmak için konuyu ve anahtar kelimeleri tanıtmak; geçmiş şemalarını aktive etmek için yapılan dinleme öncesi aktiviteler, b) öğretmen eşliğinde dinleme sürecinde anlamaya yönelik aktiviteleri içeren dinleme aktiviteleri ve c) yorumlama ve çıkarım yapma becerilerini değerlendirmeyi içeren dinleme sonrası aktiviteler. Keskin (2011) alan yazına dayalı yaptığı bu çalışmada dinleyicilerin, amaçlarının, öğrenci seviyesinin ve içeriği dikkate alınarak seçilen şarkıların ders ileme sürecini daha eğlenceli hale getireceğini ve YDT öğretimini olumlu yönde etkileyeceğini savunmuştur.

Yılmaz2012 yılında Polonya'daki bir üniversitede YDT dersinde okutulan bir ders kitabı serisinde Türk kültürünün nasıl aktarıldığını incelemiş ve değerlendirmiştir. Konu alanı, metin türü ve görsellik kültür aktarımının incelenmesinde altı soru sorulmuştur. Elde edilen bulgulara göre bu ders kitabı serisiyle Türk kültürünün yabancılara aktarılmasında başarılı olduğu ve YDT öğretiminde iletişimsel ve kültürlerarası dil yeterliğini artıran kitaplara ihtiyaç duyulduğu ve Polonyalıları dil öğretilmesinde bu kitaptan başkaolmadığı da vurgulanmıştır.

Sevim ve İşcan 2012 yılında Türkiye'de 2005-2010 yılları arasında üretilen 335 yüksek lisans tezlerinin anahtar kelimelerine yönelik içerik analizi yapmıştır. Sonuçlara göre, YDT öğretimi üzerine yapılan tezlerin Türkiye ve Avrupa'da yapılan çalışmalarını konu edindikleri ve bu tezler halk hikâyelerinin dil öğretiminde kullanılması gerekliliği üzerine yoğunlaşmıştır.

Kalfa 2013 yılında YDT öğretiminde ders kitaplarında Türk kültürün öğretiminde sözlü edebi ürünlerden nasıl yararlanılması gerektiğini araştırmıştır. Bilmecelerin ileri düzey, fıkraların, atasözleri ve deyimlerin orta düzey hikâyelerde ve mani, ninni ve türkü gibi kültürel unsurları ileri düzey ders kitaplarında kullanılmadığı ancak gerekli olduğu savunulmuştur. Sonuç olarak, Türkçenin sözlü kültür ürünleri YDT ders kitaplarında yeteri kadar yer verilmediği, YDT kitaplarında yer alan metinlerin herhangi bir ölçüte ve konu dağılımına uymadığı tespit edilmiştir. Sözlü kültür unsurlarının temel düzeydeki materyallerde değil en az orta düzeydeki materyallerde bulunması gerektiği ve bu materyalleri hazırlayan yazarların halkbilimi uzmanlarıyla koordineli olması ge-

rektiği önerilmiştir.

Özdemir 2013 yılında YDT öğretiminde kullanılacak olan ders kitaplarında ve öğretmenlerin hazırlayacağı çalışma kâğıtlarında folklor ürünleri olan atasözlerine, halk anlatılarına, türkülere, geleneksel kutlama ve törenlere ve yemek kültürünün yer verilmesi gerekliliğini örneklerle incelemiştir. Çalışma sonunda, Kalfa (2013) Özdemir (2013)'in önerilerine paralel önerilerde bulunmuştur; ders malzemelerinin dersin amaçlarına ulaşmada yetersiz olduğunu ve YDT alan uzmanlarının halk bilimi uzmanlarıyla işbirliği içinde çalışması gerektiğini YDT öğretiminde etkili olabilecek Türk folklorik ürünlerinin ders kitaplarına ve programına eklenmesi görüşünü savunmuştur.

Akkaya 2013 yılında İngilizlere YDT öğretimi amacıyla yazılmış bir kitabın okuma metinlerindeki 14 tane sadeleştirilmiş Nasreddin Hoca fıkralarının işlevini araştırmıştır. Belgesel tarama yöntemi ile elde edilen verilere göre, bu fıkralarda gülmece öğesinin bolca bulunduğu ve kısa olduğu; deyimler ve atasözlerinin bağlama dayalı işlendiği, tekrar eden sözcük gurubu ve cümlelerin bağlamlarıyla işlendiği için dil yapısının ve kültürünün öğretimini etkili hale getirildiği saptanmıştır. Ayrıca, fıkraların B2-C1 düzeyindeki öğrencilere YDT öğretiminde sunulması önerilmiştir.

Büyükaslan (tarihsiz) YDT öğretiminde bilişim teknolojilerinin kullanımını ve katkılarını savunmuştur. Benhür (2006) YDT öğretiminde öğretmen yetiştirmenin önemini vurgulamış ve öğretmenlerin kazanması gereken yetkinlikleri (zaman kullanımı, ölçme değerlendirme, iletişim, vs.) konusunda öneride bulunmuştur.

YDİ Öğretimi Bağlamında Yapılan Çalışmalar ve Sınırlılıkları

YDİ öğretimde yapılan deneysel ve deneysel olmayan çalışmalar incelendiğinde konular ders izlencesi (Saluveer, 2004), ders kitabı inceleme, içerik oluşturma (Adaskou, Britten & Fashi, 1990; Duff, 2001; Tsou, 2005), kültür dersi ile ilgili öğrenci görüşleri ve algılardan (Atay, 2009; Genç & Bada, 2005; Stapleton, 2000) ve kültürlerarası farkındalık yaratma'dan (Baker, 2012) oluşmaktadır.

Saluveer (2004) Estonya'da YDİ sınıflarında kültür öğretimi ve öğrenimi ile ilgili öğretmen ve öğrenci görüşlerini incelemiştir. Çalışmada YDİ sınıflarında kültür öğretimi ile ilgili 61 öğretmen ve 193 öğrenciden test, anket ve açık uçlu sorularla veriler toplanmıştır. Elde edilen bazı önemli bulgular hem öğretmenlerin hem öğrencilerin kültür öğretimi önemli bulduğu, zaman probleminin kültür ile ilgileri konuları vermede engel olduğu ve hatta bazı öğretmenleri kültür dersinin ayrı bir ders olarak verilmesi gerektiği düşündüklerini ortaya koymuştur.

Adaskou, Britten ve Fashi (1990) ortaokul düzeyindeki Faslı öğrencilere okutulacak İngilizce derslerindeki ders kitabı projesi ile ilgili kültürel içerik seçimleri oluşturmada kullanılacak stratejileri belirlemiştir. Resmi eğitim politikaları ve öğretmen görüşleri alınarak ortaya çıkan stratejiler şunlardır: a) dil öğretimi ile ilişkili olarak estetik, sosyolojik, anlamsal ve edimsel olarak kültürün dört anlamını tartışmak, b) kültürel öğelerin yabancı dil dersinde olup olmama gereksesi ile ilgili argümanları belirlemek, c) öğretim materyallerinin kültürel öğeleri nasıl aktarabileceği ile ilgili teknikleri belirlemek, d) ulusal bir İngilizce dersinin kültürel öğelerini, öğretimin amaçlarını, öğretilecek kitlenin ihtiyaçlarına, vb. kriterlere bağlı olarak planlamak, e) Fas'ta ortaokulda öğretilen İngi-

lizce hedefleri ve amaçları, f) kültürel içerik ile ilgili öngörülen ihtiyaçlar ve istekleri belirlemek, g) drama gibi etkinlikler ve metin türlerini uyarlamak ve stratejilerini belirlemek. İngiliz kültür öğeleri tespit edilerek Fas'ın ulusal İngilizce ders kitabı ve kültürel öğelerin nasıl aktarılacağı üzerine birzlek çıkarılmıştır. Öncelikle aktarılacak kültür öğelerinin tespiti için bir yol belirlenmiş ve Fas örneğine uyarlanmıştır. Yedi başlık altında oluşturulan argümanlar değerlendirilerek elde edilen bulgular tercihlerin ortaya çıkmasında tümdengelim stratejisi değil İngilizce öğretmenlerinin yabancı dil kültürüne olan tutumlarının etkili olduğunu ortaya koymuştur. Öyleki, ders kitabının kullanışlı ve etkili olmasının altında öğretmenlerin tutumu en büyük etken olarak görülmektedir.

Genç ve Bada (2005) Türkiye'de bir üniversitede İngilizce bölümünde okuyan 38 öğrenci aldıkları kültür dersi ile ilgili görüşlerini beş maddelik bir anketle değerlendirmiştir. Elde edilen veriler, kültür öğretimini savunan uzmanların görüşleri arasında paralellik olduğunu kültür ile derse katılmanın hem kendi kültürü hem de hedef kültür ile ilgili farkındalıklarını artırdığını göstermiştir.

Baker (2012) ikinci bir dilde iletişimin kültürel bir süreç olmasından dolayı konuşanların hem kendi hem de hedef dil kültürü ile ilgili farkındalığı dil öğretiminde ve öğreniminde önemlidir. İngilizcenin bugünkü ortak dil olma özelliğinden dolayı, salt İngiliz kültürünü ulusal bağlamda öğretmek dil öğrenim ve öğretiminde sorun arz etmektedir. Bu anlamda kültürlerarası farkındalık terimi tartışmış ve dil öğretimine ve pratiğe nasıl aktarılacağına örneklemiştir.

Atay (2009) Türkiye'de İngilizce öğretmen adaylarının dil öğretiminde kültür öğretimi ile ilgili algıları ve bu algılarının öğretim ortamlarını nasıl etkilediğini araştırmıştır. Çalışmaya 65 İngilizce öğretmen adayı bir ankete katılmıştır. Bu anketle adayların hedef dil kültüründen bilgi edinme becerileri, kültürel farkındalıkları ve dil ve kültür öğretimi ile ilgili pratik yönleri ölçülmüştür. Ayrıca, öğretmenlerin bilgi ve deneyimlerini kültür öğretimine yansıtma amaçlarıyla gözlem ve mülakatlar yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre; a) öğretmen adaylarının hiçbiri hedef dil kültüründe bulunmamıştır, b) ancak bu adayların hedef dil kültürü ile ilgili bilgilerini Türk görsel ve işitsel basımdan elde ettikleri, c) hedef dil kültürü ile etkileşimde fırsatın yeterince olmadığı veya yetersiz olduğuna inandıkları, d) hedef dil kültürü ile ilgili makale ve kitap çok sık okumadıkları, e) çoğunlukla hedef dilde konuşma konusunda özel bir eğitim alma isteklerinin olduğu ve dil öğretiminin amacının iletişim kurma olduğu görüşünü savundukları tespit edilmiştir. Sonuç olarak, ders kitapları ve öğretmen eğitiminin ulusal eğitim politikalarıyla örtüşmediği ve YDİ sınıflarının öğrencileri kültürlerarası duyarlılık anlamında geliştirmediği görülmüştür. Öğretmen eğitiminin gözden geçirilmesi önerilmiştir.

Duff (2001) İngilizceyi ikinci dil olarak öğrenen öğrencilerin karşılaştıkları içerik sorunlarını mevcut alan yazına göre incelemiş ve ayrıca Kanada'da yapılan etnografik bir çalışmanın bulgularını tartışmıştır. İki yıl süresince kaydedilen gözlemlerden ve mülakatlardan elde edilen verilerin analizi sonucunda başarılı olabilmek için öğrencilerin; a) çeşitli sınıf tartışmalarına, okuma ve yazma etkinliklerine katılmaları, b) sosyal söylemi geliştiren popüler kuzey Amerika kültürünü bilmeleri, c) kitle iletişim'den bilgi sahibi olmaları, d) sosyal konular hakkında eleştirel ifadede bulunabilme ve iletişime geçebilme yeteneğine sahip olmaları gerekmektedir.

Stapleton (2000) Japonya’da anadili İngilizce olan öğretmenlerin YDİ kültürün öğretimine etkisini incelemiştir. 28 öğretmenin YDİ sınıflarında kültürün rolü ile ilgili algılarını ve görüşleri a) kültür öğretiminin önemi ile ilgili düşünceleri, b) anadil ve hedef dil kültürünü karşılaştırma yapımları, c) kültürel ihtiyaçlara bağlı olarak öğretme stillerinin ayarlama yapımları ve d) ders kitaplarındaki kültür bağlamında ölçülmüştür. Elde edilen bulgulara göre; a) öğretmenler YDİ öğretiminde kültüre önem vermekte ancak diğer dil becerilerine göre sistematik olarak öğretim ortamlarına katmamaktadırlar, b) kendi gözlemlerine bağlı olarak öğretme stillerini öğrencilerin kültür ile ilgili öğrenmelerine göre ayarlamışlardır ve c) öğretmenlerin ders kitaplarında kültürün ele alış biçiminden hoşnut kalmadıkları bildirilmiştir.

Tsou (2005) Tayvanlı öğretmenlerin YDİ sınıflarında kültür öğretimi için antropoloji ve görev odaklı yaklaşımı uygulamışlardır. Elde edilen bulgulara göre kültür dersleri YDİ öğretimine entegre edildiğinde öğrencilerin dil başarısının önemli ölçüde arttığı ve dil öğrenmeye karşı daha fazla ilgilendiklerini ortaya koymuştur.

Cheung (2001) Hong Kong’da YDİ öğretimi ile ilgili yaptığı çalışmada popüler kültürün öğrencileri motive etmede kullanımını incelemiştir. Popüler kültürün iletişimsel görevlere ve aktivitelere yerleştirilmesi öğrencilerde başarıma, konuşma ihtiyacı ve İngilizceyi gerçek durumlarda kullanma hissi doğuracaktır. Ayrıca popüler kültürü YDİ öğretimine adapte etmek öğrencileri ve öğretmenleri motive edecektir. Öğretmenlerin popüler kültür materyalleri toplayarak kaynak oluşturması ve YDİ öğretiminde kullanmaları önerilmiştir.

Chlopek (2008) çalışmasında İngilizcenin bilim ve ticaret dili olmasından yani bir “linguafranka” olmasından dolayı YDİ öğretiminde öğrencilerin çok kültürlülük farkındalıklarını artırmak için öğretmenlerin yararlanabileceği kültürlerarasılık yaklaşımı, mevcut fikirler ve kaynaklar tartışmıştır. Kültürlerarasılık ve kültür kavramını sınıf içi tartışma, kültürler ile alakalı gözlemler, bilgi toplama, tartışma, kendi kültürleri ile hedef kültür arasındaki farklılıkları keşfetme ve tartışma gibi aktivitelerle örneklendirilmiştir. Kültürlerarasılık derslerinin öğrenci merkezli yapıldığında ve her yaş gurubu için eğlenceli olduğunda başarıya götüreceği iddia edilmiştir; yani sistematik olarak kültürlerarasılık eğitimi öğrencilere hedef dil kültürünü ve insanları anlama, tolerans gösterme, diğer dünya kültürlerine saygı gösterme ve iletişimde başarı sağlayacağı önerilmiştir.

Larzen-Östermark (2009) Finlandiyalı yabancı dil öğretmen adaylarının eğitiminde (İsveççe, İngilizce, Almanca, Fransızca, Rusça, İspanyolca, Buzullar dili ‘Icelandic’) kültür öğretimini öğretmen ve öğrenci perspektiflerinden araştırmıştır. Bu adayların kendi eğitimlerinde kültürel boyutun ne kadar etkili verildiği ile ilgili algıları ve bu algıların yurtdışında kaldıkları süre ile nasıl etkilendiği incelenmiştir. Yabancı dil öğretmeni yetiştiren Finlandiya’daki 7 üniversitede pedagoji eğitimi bitirmek üzere olan 100 öğrenci çalışmaya katılmıştır. Bu nicel çalışmada anketten elde edilen verilerin analizi sonucunda; a) dil ve pedagojik çalışmaların kültürel boyuta çok az değinilmiş olduğu, b) edebiyat ve gerçek nesne kullanımı gibi kültürün öğretiminin geleneksel yönünün ön planda olduğu ve bu durumun dil öğretim stratejilerini kültür öğretimi stratejilerine entegre etmeyi arka planda bıraktığı vurgulanmıştır. Ayrıca, öğrencilerin bizatihi kendileri diğer kültürlerle ilk elden iletişim sağlamalarında algılarının değiştiği sonucuna varıl-

mıştır. Bu bulgular kültürlerarasılık yeterliliği olan yabancı dil öğretmenleri yetiştirmeyi ve günümüzün öğretmen yetiştirme gereksinimlerini karşılamayı amaçlayan programlar için önemli ipuçları sunmaktadır.

Molina (2012-2013) San Diego bölgesinde görev yapan 10 İngilizce öğretmeni- nin kültürel yeterlilik düzeylerini “Kültürel Zekâ Çerçevesi” (KZÇ) ile belirlemiş ve dilsel olarak birbirinden farklı öğrencilere öğretmenlerinin nasıl yaklaştığını ölçmede KZÇ’nin rolünü araştırmıştır. Demografik bilgileri belirleyen anket ve kültürel yeterliliği değerlendirmek için mülakat tekniği ile Veriler toplanmıştır. Öğretmenlerin öğrencilerle ilgili kültürün bazı boyutlarını nasıl anladığını, incelendiğini ve aynı zamanda çok karmaşık olan kültürel yeterliliği değerlendirmenin nasıl yapıldığını KZÇ ile açıklanmaya çalışılmıştır. Çok kültürlü eğitim vermenin öğrenci-öğrenci ve öğrenci-öğretmen ilişkisinde kültüre karşı tolerans düzeyini etkileyeceği savunulmuştur.

Alptekin (1993) YDİ öğretim materyallerinde hedef kültür öğeleri kullanımını dil kullanımı, yabancı davranış modları, deneyimler, stereotipler ve öğrenci ihtiyaçlarını belirme parametreleri üzerinden tartışmıştır. İngilizcenin “linguafranka” olmasından ötürü sadece İngiliz kültürü ile hedef dil kültürü sınırlarını koymakdoğru değildir. Bunun yerine YDİ materyallerini hazırlayanların kültürel olarak bilindik ve bilindik olmayan arasında karşılaştırmalar veya insan deneyimleriyle evrensel kavramları açığa çıkartmada kurulan köprüler sayesinde İngilizceyi öğrenenlerin zihnindeki çelişkiler ortadan kaldırılabılır olduğu savunulmuştur. Anadilli konuşmacıların iletişimsel yeterliliği YDİ programlarına adapte etme yeterli bir amaç değildir ayrıca hedef dil kültürü ile ana dil kültürünü kıyaslamak artık gerekli görülmemekte ancak anadil kültüründen uluslararası İngilizce kültürüne popüler kültür, seyahat kültürü ve bilimsel kültürle vs. geçiş yapılabilir olduğu vurgulanmıştır.

Jabeen ve KazimShah (2011) Pakistan’da bir üniversitedeki YDİ öğrencilerinin hedef dil kültürü öğretimine karşı tutumlarını vaka analizi araştırma yöntemi ile incelemiştir. Hedef dil kültürü ile ilgili olarak inançları, gelenekleri, sosyal organizasyonları, jestler ve kişisel mekânı ve hedef dil kültürüyle ilgili sanatı ölçen bir anket ile veri toplanmıştır. Analiz sonucunda öğrencilerin hedef dil kültürü öğretimine karşı ciddi olumsuz tutumlarının olduğu ve bu durumun diğer Müslüman ülkelerdeki duruma paralel olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgular Müslüman toplumların YDİ materyallerinde İslam kültürü ile ilgili öğeleri tercih ettiğini göstermektedir.

4. Tartışma

YDT öğretimindeki eğilim YDİ öğretimindeki eğilime paralel midir?

Bu doküman ve nitel meta analizi çalışmasından bir kaç sonuç çıkarılabilir. İlk olarak, YDT öğretimi ve öğrenimi ile ilgili yapılan çalışmalar sınırlı sayıda olup çoğunlukla son yıllarda yapılmıştır. Konu çeşitliği kısıtlı ve çoğunlukla ders kitabı inceleme üzerine yoğunlaşmıştır. Öte yandan, YDİ öğretimi çalışmalarında konular daha çok öğretmen ve öğrencilerin kültür öğretimi ile ilgili görüşleri ve tutumları üzerine yoğunlaşmıştır. İkinci olarak, YDT öğretimi çalışmalarında deneysel yöntem neredeyse hiç tercih edilmemiş ve çoğunlukla nitel araştırma deseniinde kullanılan doküman analizi ve anketle veri toplanmıştır. Ancak YDİ çalışmalarında ise karma araştırma deseni tercih

edilmiş ve birden fazla araçla veri toplamıştır. Üçüncü olarak, YDT çalışmaları ders materyallerinde çoğunlukla folklorik ürünlerin kullanılmasıyla Türk kültürünün öğretilebileceğini savunmuştur, ancak YDİ kapsamındaki çalışmalar İngilizcenin bir “lingua franca” olmasından dolayı yerel İngiliz kültürünün folklorik öğeleri yerine popüler kültür öğelerinin kullanılmasını önermiştir. Dördüncü olarak, YDİ çalışmalarında öğrenci ve öğretmen görüşlerinin dikkate alındığında kültür öğretimi farklı perspektiflerden değerlendirilebileceği ve ders materyallerinde hangi kültürel öğelerin olması gerektiği daha sistematik olarak belirlenmiştir. Son olarak, çoğu YDT çalışmaları Türkçenin sadece Türkiye de (ikinci dil olarak)¹ öğretilmesini araştırmıştır ancak diğer ülkelerde Türkçenin (yabancı dil olarak) nasıl öğretilbileceği pek araştırılmamıştır. Bu anlamda sadece bir çalışma Türkçenin Polonya’da yabancı dil olarak öğretilmesini araştırmıştır (Yılmaz, 2012). Hâlbuki İngilizce öğretimi hem yabancı dil hem ikinci dil olarak birçok çalışmada yer almıştır: Saluaveer (2004) Estonyada; Adaskou, Britten ve Fashi (1990) Fas’ta; Duff (2001) Kanada’da; Stapleton (2000) Japonya’da; Tsou (2005) Tayvanda; Cheung (2001) Hong Kong’da; Larzén-Östermark (2009) Finlandiyada; Molina (2012-2013) San Diego’da; Jabeen ve KazimShah (2011) Pakistanda kültür öğretimini İngilizce ikinci dil olarak değil yabancı dil olarak araştırmıştır. Çünkü ikinci dil öğreniminde kültür öğrenimi yabancı dil öğrenimine göre hedef dil kültürüne ulaşmanın daha sınırlı olduğu gibi sebeplerden dolayı daha zordur (Chlopek, 2008).

YDT öğretimi ile ilgili araştırma boşlukları nelerdir?

Elde edilen sonuçlara göre YDT bağlamında kültür öğretimi ile ilgili olarak bazı önerilerde bulunulabilir: İlk olarak, diğer ülkelerde YDİ öğretimi ve bu alandaki deneysel çalışmalar daha popüler olduğundan, YDT öğretimi ile ilgili araştırmalar konu ve yöntem olarak gözden geçirilebilir ve yapılacak çalışmalara yön verilebilir. İkinci olarak, YDT araştırmacıları deneysel ve karma desen araştırma yöntemleri ile daha somut bulgulara ulaşabilir ve öğretim ortamlarına uygulayabilirler. Türk kültürel öğeleri ile ilgili öğrenci ve öğretmen görüş, algı ve tutumları deneysel çalışmalarla farklı ana dilli öğrencilerin perspektifinden yeniden değerlendirilebilir çünkü YDİ sınıflarında kültür öğretimi ile tartışmalarının yanı sıra kültür öğretimi ilgili öğrenci tutumları son zamanların tartışma konusu olmuştur (Jabeen&KazimShah, 2011). Dini eğilimlerin dil öğretiminde kültür öğretimi ne kadar etkileyeceği araştırılabilir. Örneğin Jabeen ve KazimShah (2011) Müslüman toplumlarda öğrenciler YDİ materyallerinde İslam kültürü ile ilgili öğeleri tercih ettiğini bulmuştur. Bu çalışmada örnek olarak sunulan okuma-anlama ve yeni kelime öğretimi amaçlayan ders izlencesindeki gibi Türk halk anlatıları öğrencilerin kültürüne adapte edilerek yeni ders materyalleri oluşturulabilir. Ayrıca, günümüzde oldukça yaygın olan sosyal ağlar (Facebook, twitter, vb.) kültür öğretiminde kullanılabilir. Örneğin, öğrenciler arasında etkileşim ve iletişim için Facebook ideal bir ortam sunar ve etkili bir dil öğrenme ve öğretme aracı olduğu için öğrencilerin dil becerilerini

1. “Yabancı dil” ve “ikinci dil” öğrenme birbirinden farklı öğrenme ortamlarında gerçekleşir. Eğer öğrenme, hedef dilin konuşulmadığı toplumda gerçekleşiyorsa (örneğin Japon öğrencilerin Japonya’da İngilizce dersinde İngilizce öğrenmesi) Yabancı Dil olarak öğrenme; ancak eğer öğrenme hedef dilin konuşulduğu toplumda gerçekleşiyorsa (örneğin aynı Japon öğrencilerin İngilizceyi Amerika’da bir İngilizce dersinde öğrenmesi) o zaman İkinci Dil olarak öğrenmeden bahsedilir (Yule, 2010, s.187). Bu durumda Türkçenin yabancılara öğretiminde iki tür bağlamdan bahsetmek mümkündür: Türkçeyi Türkiye’de yabancılara öğretiyorsak İkinci Dil olarak Türkçe öğretimi ya da Türkçeyi başka ülkelerdeki yabancılara öğretiyorsak Yabancı Dil olarak Türkçe öğretimi çalışmaları ayrı olarak yürütülmelidir.

ve hedef dil kültürü farkındalıklarını artırdığı sonucuna ulaşılmıştır. (Aydın, 2012). Her ne kadar YDİ öğretiminde kültür öğretimi daha duyarlı hale gelse de metodolojik açıdan boşluklar halen mevcuttur (Sowden, 2007) buna paralel olarak sınırlı sayıda üretilmiş YDT kültür öğretimi çalışmalarında daha çok araştırma boşluğu mevcuttur.

Teşekkür

Bu yayının ilk taslağında bulunan eksiklikleri tespit edip önerilerde bulunarak son halinin oluşmasında katkı sağlayan dergi hakemlerine ve editöre ayrıca yayına hazırlayan diğer bütün dergi ekibine teşekkürlerimi sunarım.

5. Kaynakça

- Açıkel, C. (2009). Meta-analiz ve kanıta dayalı Tıp'taki yeri. Klinik Psikofarmakoloji Bülteni, 19(2), ss.164-172. http://www.psikofarmakoloji.org/pdf/19_2_12.pdf adresinden 12.04.2015 tarihinde indirilmiştir.
- Adaskou, K., Britten, D., & Fahsi, B. (1990). Design decisions on the cultural content of a secondary English course for Morocco. *ELT Journal*, 44, 3-10. doi:10.1093/elt/44.1.3
- Alptekin, C. (1993). Target-language culture in EFL materials. *ELT Journal*, 47, 136-143. doi:10.1093/elt/47.2.136
- Akkaya, A. (2013). Yabancılar Türkçe öğretiminde fıkralar: Nasreddin Hoca fıkraları. *Milli Folklor*, 25(100), ss.171-181.
- Atay, D. (2005). Reflections on the cultural dimension of language teaching. *Language and Intercultural Communication*, 5, ss.222-236.
- Aydın, S. (2012). A review of research on Facebook as an educational environment. *Education Technology Research and Development*, 60(6), ss.1093–1106 DOI 10.1007/s11423-012-9260-7
- Baker, W. (2012). From cultural awareness to intercultural awareness: Culture in ELT. *ELT Journal*, 66, 62-70. doi:10.1093/elt/ccr017
- Barn, E. (2003). Yabancılar Türkçenin Öğretiminde temel söz varlığının önemi. *TÜBAR*, 13, ss.311-317.
- Benhür, M.H. (2006). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde öğretmenin önemi. *Bellekten*, 1, ss.45-53.
- Brown, J.D., (1995), *The Elements of Language Curriculum*. Newbury House
- Büyükaslan, A. (tarihsiz). *Yabancı Dil Türkçenin Öğretilmesinde Yeni Yöntemler: Bilisim Uygulamaları, Çözüm Önerileri*. 05.06.2014 tarihinde http://www.turkofoni.org/yabancilara-turkce/ali_buyukaslan._yabanci_dil_turkce.pdf adresinden indirilmiştir.
- Candaş-Karabab, Z.C. (2009). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi ve karşılaşılan sorunlar. *Ankara University, Journal of Faculty of Educational Sciences*, 42(2), ss. 265-277
- Cheung, C. (2001). The use of popular culture as a stimulus to motivate secondary students' English learning in Hong Kong. *ELT Journal*, 55, 55-61. doi:10.1093/elt/55.1.55
- Chlopek, Z. (2008). The intercultural approach to EFL teaching and learning. *English Teaching Forum*, 4, 10-19.
- Cosgrove, D. M. (2004). Language and cultural learning through student generated photography (Master's thesis). *AYMAT Individual Thesis/SMAT IPP Collection*. Paper 155. http://www.kansai-u.ac.jp/fl/publication/pdf_forum/10/1_david.pdf adresinden 08.04.2015 tarihinde indirilmiştir.

- Çakır, İ. (2006). Developing Cultural Awareness In Foreign Language Teaching. *Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE*. (7)3, ss.154-161.
- Çepni, S. (2010). Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş, 5.Baskı, Trabzon
- Demir, A., & Açık, F. (2011). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kültürlerarası yaklaşım ve seçilecek metinlerde bulunması gereken özellikler. *TÜBAR*, 30, ss.51-72
- Duff, P. (2001). Language, literacy, content and (pop) culture: Challenges for ESL students in mainstream courses. *Canadian Modern Language Review*, 58(1), ss.103-132.
- Estonya (2010). Language Education Policy Profile. *Estonian Ministry of Education and Research, Language Policy Division, Strasbourg*. www.coe.int/langadresinden 09.04.2015 tarihinde indirilmiştir.
- Fenner, A-B. (001). Dialogic interaction with literary texts in the lower secondary classroom (ss.13-39) In. A.B. Fenner (ed.) *Cultural awareness and language awareness based on dialogic interaction with texts in foreign language learning*[Online] 13.06.2014 tarihinde <http://archive.ecml.at/documents/pub126fennerE.pdf> kaynağından indirilmiştir.
- Genç, B., & Bada, E. (2005). Culture in language learning and teaching. *The Reading Matrix*, 5(1), ss.73-84. http://www.readingmatrix.com/articles/genç_bada/article.pdf adresinden 21.06.2014 tarihinde indirilmiştir.
- Göçer, A. (2007). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarının ölçme ve Değerlendirme açısından incelenmesi. *A.Ü. TÖMER Dil Dergisi*, 137, ss.30-48. DOI: 10.1501/Dilder_0000000078
- Jabeen, F., & KazimShah, S. (2011). The role of culture in ELT: Learners' attitude towards the teaching of target language culture. *European Journal of Social Sciences*, 23, 604-613. Retrieved from http://www.eurojournals.com/EJSS_23_4_10.pdf
- Kalfa, M. (2013). Yabancılarla Türkçe öğretiminde sözlü kültür unsurlarının kullanımı. *Milli Folklor*, (25)97, ss.167-177
- Keskin, F. (2011). Using songs as audio materials in teaching Turkish as a foreign language. *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational technology*, 10(4), ss.378-383.
- Larsen-Freeman, D. (2000). *Techniques and Principles in Language Teaching*. Oxford: Oxford University Press.
- Larzen-Östermark, E. (2009). Language teacher education in Finland and the cultural dimension of foreign language teaching- a student teacher perspective. *European Journal of Teacher Education*, 32, 401-421. doi:10.1080/02619760903012688
- MEB, (2009). Milli Eğitim Bakanlığı Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi Yönetmeliği. http://mevzuat.meb.gov.tr/html/26184_1.html adresinden 11.04.2015 tarihinde indirilmiştir.
- Milli Folklor. <http://www.millifolklor.com/tr/>
- Molina, S. C. (2012-2013). Romanticizing culture: The role of teachers' cultural intelligence in working with diversity. *The CATESOL Journal*, 24(1), 220-244.
- Özdemir, C. (2013). Dil-kültür ilişkisi: Folklor ürünlerinin Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yeri ve işlevi. *Milli Folklor*, 25(97), ss.157-166.
- Peck, D. (1998). *Teaching Culture: Beyond Language*. <http://www.yale.edu/ynhti/curriculum/units/1984/3/84.03.06.x.html> adresinden 20.06.2014 tarihinde indirilmiştir.
- Pufahl, I., Rhodes, N.C., & Christian, D. (2001). *Foreign Language Teaching in 19 Countries*. *TechKnowLogia*, ss.39-42 http://www.techknowlogia.org/TKL_Articles/PDF/345.pdf adresinden 09.04.2015 tarihinde indirilmiştir.

- Saluveer, E. (2004). Teaching Culture in English Classess. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. University of Tartu, Estonya.
- Sevim, O., İşcan, A. (2012). Türkçenin eğitimi ve öğretimi alanındayapılan yüksek lisans tezlerinde geçen anahtar kelimelere dönük bir doküman analizii. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 7(1), ss.1863-1873.
- Sis, N. (2007). Preparing syllabus at teaching Turkish as a foreign language: Some considerations. *Turkish Studies/ Türkoloji Araştırmaları*, 2(2), ss.565-569.
- Sowden, C. (2007). Culture and the 'good teacher' in the English language classroom. *ELT Journal*, 61, 304-310. doi:10.1093/elt/ccm049
- Stapleton, P. (2000) Culture's Role in TEFL: An Attitude Survey in Japan, *Language, Culture and Curriculum*, 13:3, 291-305, DOI:10.1080/07908310008666605
- Thanasoulas, D. (2001). The Importance of Teaching Culture In The Foreign Language Classroom. *Radical Pedagogy*, ss.1-25. http://radicalpedagogy.icaap.org/content/issue3_3/7-thanasoulas.html kaynağından 13.06.2014 tarihinde indirilmiştir.
- TIRF (2013). Culture in Language Learning and Teaching: Selected References. The International Research Foundation for English Language Education (TIRF). <http://www.tirfonline.org/>
- TOJDE. <http://tojde.anadolu.edu.tr/>
- TOJET. <http://www.tojet.net/>
- TÖMER. <http://tomer.ankara.edu.tr/>
- Tsou, W. (2005). The effects of cultural instruction on foreign language learning. *RELC Journal*, 36, 39-57. doi:10.1177/0033688205053481
- Tüm, G. (2010). Türkçenin Yabancı Dil olarak öğretiminde drama tekniğinin rolü. *Turkish Studies*, 5(3), pp.1898-1920.
- Vrbova, L. (2006). Developing Cultural Awareness. Basılmamış Tez. University of Pardubice, Çek Cumhuriyeti.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2008). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, F. (2012). Cultural transmission through teaching Turkish as a foreign language Coursebooks. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic- Turkish Studies*, 7(3), ss. 2751-2759.
- Yule, G. (2010). *The Study of Language*. Cambridge: Cambridge University Press.

Extended Abstract

Teaching foreign/second language culture is considered to be important as much as linguistic forms. Teaching foreign language culture contributes to students' abilities in sympathizing, understanding cultures and communication competence. Several foreign language teaching departments and courses have started to adapt cultural contents to their syllabuses. In this sense, this paper tries to identify research trends and research gaps by comparing the research on teaching Turkish and English as a Foreign/Second language. The analyses were conducted over the indexed journal articles on teaching Turkish as a foreign/second language and on TESOL. Results showed there are some differences between the available Turkish and English contexts in terms of perception and attitude, topic variety, research design and research contexts (e.g. foreign language context and second language context). The results were discussed based on the raised issues: a) if the research trends in both language contexts are similar; and b) what are the research gaps in teaching Turkish cultures to the foreigners? It was suggested that further research on teaching Turkish culture should be carried on different contexts. The literature on foreign language culture teaching indicates that most of the research has investigated how to teach English language culture but very few studies have focused on how to teach Turkish culture to the speakers of other languages.